

INBESLAGNAME €19,5 MILJOEN: HET EINDSPEL?

Deze kwestie speelt zich af tijdens de vorige regering, met G.Hoefdraad als minister van Financiën, die daarvoor President van de CBvS was. Om het geheugen wat op te frissen. Een aantal handelsbanken -3 -hadden gelden van cliënten bij de CBvS verzameld en dit geld, die 19,3 miljoen, moest worden vervoerd naar de Bank of China om omgezet te worden in US\$. Vroeger werd die omzetting gedaan door “een bank in het eurogebied maar hieraan is een eind gekomen in het kader van de-risking bij die banken”- zo staat het in de processtukken. De CBvS belaste zich met de verzending van het geld. Daarvoor moest een tussenstop gemaakt worden op Schiphol-Nederland. Die tussenstop vond plaats op 13 april 2018. De (Nederlandse) Douane te Schiphol vond het toen om nog onopgehelderde redenen nodig die geldzending aan een controle te onderwerpen. Het betrof namelijk niet een willekeurige zending, maar een die voortvloeide uit een overeenkomst -al in 2014 gesloten- tussen de CBvS en de Bank of China. Desondanks heeft de Douane verdere verzending geblokkeerd en na een kort onderzoek de zaak overgedragen aan de FIOD, de werkmarm van het OM-Haarlem. Op 17 april 2018 heeft het OM “klassiek strafvorderlijk beslag “ op de zending gelegd, op vermoeden dat er sprake zou zijn van een witwasoperatie. Vanaf dit moment is van Surinaamse zijde alles in het werk gesteld het beslag opgeheven te krijgen. De toenmalige minister van financiën is een aantal malen met een legertje Surinaamse juristen, aangevuld met een aantal Nederlandse naar Nederland afgereisd, maar slaagde er niet in het beslag opgeheven te krijgen. De door Suriname aangedragen contra-argumenten vond het Haarlemse OM of ontwijkend, of niet ter zake doende of onvolledig. Nederland besloot toen de diplomatieke weg te volgen. Een 3-tal rechtshulpverzoeken werd tot Suriname gericht. Deze bleven of onbeantwoord of niet tot tevredenheid van het Haarlemse OM. In die tijd werkte ik aan mijn proefschrift, *Corruptie en corruptiebestrijding in Suriname* en was met het hoofdstuk bezig dat gaat over de bestrijding van grensoverschrijdende corruptie en de daarmee vervlochten internationale drugshandel. Zowel het OAS Verdrag tegen corruptie als het VN Verdrag tegen corruptie (van beide organisaties is Suriname lid) schenken daar ruime aandacht aan. Beide Verdragen en vooral het VN-Verdrag tegen corruptie doen een dringende beroep op bij het Verdrag aangesloten Staten om bij die strijd samen te werken en alle -zelfs legale - barrières die de samenwerking in de weg zouden kunnen staan weg te werken, cq daar minder zwaar aan te tillen. Toen ook de diplomatieke weg geen oplossing bracht besloot Suriname van haar kant de zaak aan de rechter voor te leggen. Toen ik het ingediende Klaagschrift aan de Rechtbank Noord-Holland onder ogen kreeg bleek dat Suriname, na ingewonnen advies van een hoogleraar Internationaal recht het geschilpunt te hebben verlegd van de vraag of het in deze betrof een poging tot witwassen van het geld naar de vraag of het handelen van de Nederlandse staat niet in strijd was met het beginsel van Staatsimmunititeit. Volgens Suriname was dit laatste het geval. Suriname besloot toen rechtshulpverzoeken van Nederland te negeren. Na de verlegging van het geschilpunt door Suriname plaatste ik in mijn proefschrift voetnoot 435, stellende: dat het in deze zaak vanaf nu zal gaan om de vraag of een Staat op grond van de Wet witwassen en financiering van terrorisme (Wwft) beslag kan leggen op gelden of goederen, die toebehoren aan (ingezetenen van) een andere Staat, maar die zich op haar grondgebied bevinden of dat de leer van de Staatsimmunititeit moet gelden, die dat verbiedt. In het door Suriname aangevraagde voorlopige voorziening bij de rechtbank Noord-Holland volgde die rechtbank de leer van de staatsimmunititeit en gelastte opheffing van het beslag. Het OM ging in cassatie en de HR vernietigde die uitspraak, verwees de zaak naar het Hof Amsterdam, zonder overigens zich uit te laten over de kwestie van de

staatsimmunititeit. Hof Amsterdam doet dat ook niet en oordeelde op een 5-tal punten ook tot opheffing van het beslag. Opnieuw stelde het OM cassatie in. Het cassatiemiddel dat gericht was tegen één van die punten trof doel. Namelijk het punt waar het Hof Amsterdam stelde dat het OM Haarlem na bijna 5 jaar de zaak nog steeds niet op zitting heeft gebracht en kennelijk nog steeds wacht op informatie van de Surinaamse autoriteiten maar dat Suriname bij brief van 25 november 2022 heeft herhaald geen medewerking te zullen verlenen aan het rechtshulpverzoek. Het OM heeft daartegenover gesteld de zaak zeker op zitting te zullen brengen, dat ze gesterkt is in haar vermoeden dat er sprake is van witwassen en dat het nu werkt aan het ‘samenstellen van een zo volledig mogelijke strafdossier’, dat het daarin vertraagt wordt door de vele processen in deze zaak. Daarbij – stelt het OM – is het al of niet meewerken van de Surinaamse autoriteiten, “geen noodzakelijke voorwaarde” meer. Na deze reactie van het OM vindt de HR het arrest van het Hof ‘onvoldoende gemotiveerd’ en volgt vernietiging daarvan met verwijzing van de zaak naar aangrenzend Hof den Haag voor verdere behandeling. Nu het ernaar uitziet dat de leer van de staatsimmunititeit het zal afleggen van de Wwft lijkt mij de succesvolste manier om het beslag opgeheven te krijgen dat Suriname deugdelijk en onweerlegbaar bewijs levert dat het geld geen door middel van (drugs)criminaliteit verkregen vermogen is maar eerlijk verdiend geld. Want ook op Suriname, als lid van zowel de OAS als de VN, rust de plicht om te verhinderen dat met (drugs)criminaliteit verkregen vermogen niet via witwassen de bovenwereld binnendringt waardoor Suriname kan verworden tot een maffia-Staat (wat het volgens sommigen al, althans ten dele, is). Want dat is waar het in deze zaak omdraait; niet om het voeren van een verlate antikoloniale strijd tegen het voormalige moederland.

Ik hoop dat de drie banken, die het betreft Hof den Haag zullen kunnen overtuigen dat het om eerlijk verdiend geld gaat en dat er geen sprake is van witwassen. Blijven vasthouden aan de leer van de staatsimmunititeit biedt weinig perspectief.. Want na het blauwtje dat eerst de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Haarlem en daarna het Hof Amsterdam bij de HR hebben opgelopen, vermoed ik dat het Hof den Haag de leer van de staatsimmunititeit ten faveure van de Wwft zal laten voor wat het is. Als de zaak t.z.t. bij de rechtbank Haarlem op zitting komt (het OM heeft duidelijk gesteld dat dit zeker zal gebeuren!) is de kans groot dat het tot een veroordeling wegens witwassen komt. Zo’n veroordeling door de banken (die onder toezicht staan van de CBvS) zal de internationale reputatie van Suriname, die al is aangetast doordat het land schuilplaats is voor elders veroordeelde drugscriminelen *en* de houding ten aanzien van de rechtshulpverzoeken verder aantasten. Er staat dus veel op het spel, niet alleen voor het Surinaamse bankwezen (die in het recente rapport, 2019, van het Project Management Team -PMT- wat betreft witwassen de kwalificatie kreeg ‘hoog risico’) , maar ook voor de internationale reputatie van Suriname als geheel.

André Haakmat